

firmitas cervicis, latitudo pectoris, angustia lumbi, capillus in fronte, nates detritae, longa utriusque umeri distantia, etiam levitas frontis.

Caput [XXV].

De signis timidi. 5

Mollities capilli, flexio staturae, fulvus color, debilitas oculi, intercapedo obtutus, subtilitas manuum et pedum, tristis obtutus.

Caput [XXVI].

De signis viri cordati bonae indolis. 10

Mollities, umor et paucitas carnis; neque crassus neque gracilis est neque faciei carnosae, sine carne in spina; color eius inter album et rubrum; color eius habet splendorem; est cute tenui; capillus eius non est abundans neque durus neque valde niger, et 15 oculi eius sunt cyanei.

Sed Deus potissimum rectum scit; ad eum est reditus ac domum itio. Laus sit Deo soli et (dei) gratia Muhammedo et toti eius familiae!

B.

RASIS PHYSIOGNOMONIAE
 VERSIO LATINA
 A GERARDO CREMONENSI FACTA.

Conspectus siglorum in apparatu critico
adhibitorum.

M = codex Monacensis lat. 35

*M*² = manus secunda correctrix in *M*

Ba = editio Basileensis versionis latinae Gerardi Cremonensis a. 1544.

ABUBECRI BASIS AD REGEM MANSOREM
DE RE MEDICINA LIBER II TRANSLATUS
EX ARABICO IN LATINUM A GERARDO
CREMONENSI.

Cap. XXVI.

Significationes capillorum.

Capilli lenes timoris sunt significativi. crispus autem
audaciam significant. in ventre etiam pilorum multi-
tudo reperta luxuriosum demonstrat. super dorsum
10 vero si multi fuerint pili, audacia indicabitur. sed si
super spatulas et collum multitudo fuerit pilorum,
dementia et obstinatio significabuntur. in ventre quo-
que et pectore pilorum multitudo reperta sapientiae
innuit paucitatem. pili in capite vel in toto corpore
15 stantes reperti timorem significant.

Cap. XXVII.

Significationes colorum.

Color rufus vel rubeus sanguinis et caloris innuit
multitudinem. color vero inter rubeum et album
20 medius aequalem significat complexionem, si cum hoc

6. Significationes] Significatio *Ba* 10. multi] multa *M*
pili *om.* *M* indicabitur] indicabitur *MBa* 12. signifi-
cabuntur] significabitur *M* 17. Significationes] Significatio
Ba colorum] coloris *M* 20. si] et si *M*

cutis a pilis nuda fuerit. cuius autem color est velut flamma ignis, irascibilis est et maniacus. cuius etiam color rubeus et clarus conspicitur, verecundus est. cuius praeterea color viridis apparet vel niger, irascibilis est.

Cap. XXVIII.

Significationes oculorum.

Cuius oculi sunt magni, piger est. cuius quoque oculi in profundo sunt, callidus est et deceptor. cuius oculi foris prominent, inverecundus est et loquax 10 ac stolidus. quando autem oculi in corporis longitudine positi fuerint, callidum et deceptorem demonstrant. cuius vero pupillae multa participant nigredine, timidus est. cuius oculi in colore caprarum oculis similes existunt, stolidus est. cuius oculi cito 15 mobiles sunt et acute cernentes, deceptor est et callidus atque latro. cuius oculi adeo sunt immobiles, ut quasi lapides sint, callidus est. cuius vero intuitus mulieris intuitui assimilatur, luxuriosus est et inverecundus. quando autem ita ac si puer esset intuetur 20 atque tota eius facies et oculi quasi ridere videntur, laetus est et diuturna potietur vita. cuius autem oculi magni sunt et tremuli, homo piger est et spaci-

1. *inter* cuius et autem *supra lineam* quidem *M* 2. irascibilis] instabilis *Ba* maniacus] maniacus est *M* 7. Significationes] Significatio *Ba* 8. sunt *om. M* 9. sunt *om. M* callidus — deceptor] calidus est atque impostor *Ba* 12. callidum] calidum *Ba* 14. oculi] occuli *M* 15. oculis *om. M* stolidus] stollidus *M* 16. callidus] calidus *Ba* 18. sint] sunt *M* callidus] calidus *Ba* 19. mulieris intuitui] mulieris intuitu *Ba* intuitu multis *M* 21. quasi *om. M* ridere videntur] videre ridentur *M* 22. cuius autem] Cum *Bz*

osus et amator mulierum. cuius oculi parvi sunt et tremuli ac varii, valde est inverecundus et mulierum amator. cuius oculi in rubore prunae assimilantur, homo pessimus est et obstinatus. pupilla si est nigra, 5 pigrum portendit et hebetem. oculi varii suo colori citrinitatem habentes admixtam, qui quasi croco tincti esse videntur, pessimos significant mores. maculae multae circa pupillam in oculo apparentes malum significant hominem. quod si cum his etiam oculus 10 fuerit varius, erit deterius. oculi si parvi fuerint et foris prominentes, ut oculi cancri, stultitiam significabunt et stoliditatem et suas sequentem cupiditates. cum oculi fuerint parvi et multum mobiles, palpebrae quoque frequenter palpitantes, hominem significabunt 15 pessimum. pupillae in quarum circuitu margaritae apparet similitudo, hominem demonstrant invidum et verbosum et timidum et pessimum. oculi qui sunt vaccarum oculis similes amentiam portendunt. cum pupilla nigra existens talem habet citrinitatem, ex qua 20 quasi deaurata apparet, hominem malum, homicidam, sanguinem fundentem declarat. oculi sursum tendentes sicut oculi boum qui etiam cum hoc rubei videntur

periti
1. parvi] parvi *M* 6. admixtam] ammixtam *Ba* 7. significant] significat *M* 8. oculo] oculo *M* 9. etiam oculus] oculus etiam *Ba* 10. et foris prominentes *vis M* 11. foris] foras *Ba* significabunt] significant *Ba* 12. stoliditatem] stolliditatem *M* 13. cum] Quam *Ba* 14. significabunt] significant *M* 15. quarum — 16. similitudo] quorum similitudo circuitu marginis apparet *M* 16. demonstrant] demonstrat *M* 18. oculis similes] similes oculis *M* portendunt] protendunt *Ba* 19. pupilla *om. M*, pupilla in marg. add. *M*² talem habet citrinitatem] habet citrinitatem talem *M* 22. etiam] et *Ba*

et maximi, hominem pessimum, stolidum atque stultum et ebriosum significant. oculi autem meliores esse dicuntur, qui inter nigrum et varium medii sunt, si cum hoc nec multum sint radiosi nec rubedo vel citrinitas apparet. oculi enim isti bonam demonstrant naturam. oculi varii cum citrinitate radiantes aut ut color lapidis fisuret virides hominem significant malum. praeterea homines cum hoc habentes in oculis maculas rubeas ut sanguis aut albas omnibus hominibus sunt deteriores et magis deceptores. qui autem pupillam foris prominentem cum totius oculi substantiae latitudine habet, est amens. cum oculi profundi fuerint et parvi, callidum et deceptorem et invidum indicabunt. et quando pili palpebrarum curvantur inferius vel ad unam naturaliter partem torquentur, significant mendacem et stolidum et stultum. homo habens oculos valde tremulos malus est. cum oculi fuerint parvi, homo erit malus et stultus. oculus vero si fuerit magnus, minor erit malitia et stultitia maior. qui oculos habet varios et virides, malus est et latro. oculi quorum palpebrae cum magna palpitant frequentia, hominem timorosum et maniacum declarant.

1. stolidum] stollidum *M* 2. autem *om.* *M* 3. sunt] sint *M* 4. nec (*alt.*)] neque *Ba* 7. ut *om.* *M* fisuret] sissure *M* 9. rubeas] multas *M* 12. latitudine] latitudinem *M* cum] cuius *M* 13. callidum] calidum *Ba* callidus *M* deceptorem] deceptor est *M* 14. curvantur] continuantur *M* 16. significant mendacem] mendacem significant *Ba* stolidum] stollidum *M* calidum *Ba* 17. cum] Quum *Ba* 20. varios et virides] virides vel varios *M* 21. quorum] quoque *M* palpitant] palpitatione *M* 22. frequentia] frequenter *M*

Cap. XXIX.

Significationes superciliorum.

Qui in superciliis pilorum habet multitudinem, multarum est cogitationum et multae tristitiae atque eius loquela foeda est et crassa. cuius supercilia longa sunt, arrogans est et inverecundus. cuius supercilia inferius descendunt a parte naris et superius elevantur a parte temporis, inverecundus est et hebes.

Cap. XXX.

Significationes narium.

Cuius narium extremitas est subtilis, homo est diligens lites. cuius nares magnae sunt et crassae, paucae sapientiae homo est. cuius narium extremitas longa est et subtilis, festinus est et stultus atque levis. cuius nares latae sunt, luxuriosus est. cuius narium foramina valde sunt aperta, irascibilis est.

Cap. XXXI.

Significationes frontis.

Cuius frons plana est rugas non habens, litigiosus est et commovens rixas. cuius frons est rugosa ad medium sui declinans, irascibilis est. qui parvam

2. Significationes] De significationibus *Ba* 5. foeda] fetida *M* crassa] crossa *M* cuius supercilia *om.* *M* 6. longa — inverecundus *om.* *M*, in *margin.* *add.* *M*² arrogans] arrogatus *M*² *Ba* est *om.* *Ba* 8. elevantur] ellevantur *M* temporis] temporis *Ba* 10. Significationes narium] Significatio quae sumitur a narium forma *Ba* 12. cuius — sunt *om.* *M* et — 14 atque levis *om.* *M*, in *margin.* *add.* *M*² crassae] crosse *M*² 14. est (*pr.*) *om.* *M*² 15. levis] lenis *M*² latae] magne *M*, late *suprapos.* *M*² 21. medium] media *M*

habet frontem, stolidus est. qui vero magnam habet frontem, est piger. cuius frons vehementer est rugosa, inverecondus est.

Cap. XXXII.

Significationes oris, labiorum et dentium.

Qui magnum habet os, gulosus est et audax. cuius magna sunt labia, stultus intelligitur et hebes. cuius labia non sunt bene tineta, aegrotans est. cuius dentes debiles sunt et rari et minuti, totum eius corpus est debile. cuius canini longi sunt et firmi, gulosus est et malus.

Cap. XXXIII.

Significationes faciei et formae.

Cuius facies hominis ebriosis faciei assimilatur, ebriosus est. iracundo vero cum assimilatur, irascibilis est. cum autem verecundo invenitur similis, verecundus est. cuius facies carnosa est, piger est et stultus. cuius maxillarum caro crassa est, crassae est naturae. qui subtilem habet faciem, multarum est cogitationum. cuius facies vehementer rotunda est, stultus existit. cuius facies est permaxima, piger est. cuius facies est valde parva, malus est et calidus et adulator. cuius facies est deformis, mores habere bonos non potest nisi raro. cuius facies est longa,

1. stolidus] stolidus *M* 7. hebes] ebes *M* 8. sunt bene] bene sunt *Ba* 16. cum — 17 verecundus est *om. M*, in marg. add. *M*² 18. crassa] grossa *M* crassae] crossae *M* 23. adulator] adulterator est *M* habere — 24. potest] non potest habere bonos *M*

inverecondus est. qui tempora habet inflata et venas et arterias crassas, irascibilis est.

Cap. XXXIV.

Significationes aurium.

Cuius aures magnae sunt, stolidus est et longae vitae.

Cap. XXXV.

Significationes vocis et anhelitus et loquela.

Cuius vox est valde crassa et alta, audax est. cuius loquela est velox, festinus est et parvi intellectus. cuius loquela cum quadam festinatione velox est, festinus est, irascibilis et malorum morum. cuius anhelitus longus est, vilis est. qui vocem habet gravem, sui ventris serviens est. cuius vox est aspera, invidus est et malum in corde tenet occultatum. bonitas vocis stultitiam et paucam demonstrat sapientiam.

Cap. XXXVI.

Significationes carnum.

Carnes multae et durae crassum declarant sensum et intellectum. carnes vero lenes bonam naturam significant et intelligentiam.

1. tempora] tempora *Ba* 2. et arterias] arteriatas *Ba* crassas] ^ossas *M* 4. Significationes] Signa *M* aurium] auricule *M* 8. Significationes] Signa *M* vocis] vocis *Ba* velocis *M* et *om. M* anhelitus] hanelitus *M* 9. est — alta] crossa est et alta *M* 12. supra] supra *pos. est M*² anhelitus] hanelitus *M* 14. ventris] ventri *Ba* 15. est *om. M* tenet] tenet et *M* 19. crassum] ^ossum *M* sensum et intellectum] intellectum et sensum *M*

Cap. XXXVII.

Significationes risus.

Qui multum ridens est, benignus et omnibus est
conveniens neque pro rebus aliquibus sollicitus est.
qui vero parum ridet, huic contrarius est. displicent 5
enim ei omnia hominum facta. qui alta ridet voce,
invirecundus est. qui autem cum ridet tussit aut in-
spirandi difficultatem patitur, invirecundus est et
tyrannus.

Cap. XXXVIII.

Significationes motuum.

Motus tardus significat hebetudinem. motus festinus
levitatem designat.

Cap. XXXIX.

Significationes colli.

Qui collum habet curvum, callidus est et ingeni-
osus. cuius collum est longum et gracile, stolidus
est et garrulus atque timidus. qui crassum habet
collum durum ac forte, iracundus est et festinus.

2. Significationes] Signa *M* 4. aliquibus *bis M* 5.
huic] huius *M* 6. hominum facta] facta hominum *M* 8.
est *inser. M (m¹, ut videtur)* 9. tyrannus] tyrannus est *M*
11. Significationes] Signa *M* 12. hebetudinem] ebitudi-
lenitatem
nem *M* 13. levitatem] sevitatem *M*, sed tria puncta sub
evi a *M² addita esse videntur* 15. Significationes] Signa *M*
16. curvum] curvum *M* callidus] calidus *Ba* 17. stoli-
dus] stolidus *M* 18. crassum] crassum *M* 19. ac] et *M*

Cap. XL.

Significationes costarum.

Costarum fortitudo et super ipsas carniuum multi-
tudo stoliditatem declarat. corporis subtilitas multam
5 significat astutiam. ventris magnitudo libidinis de-
clarat nimietatem. costarum gracilitas atque earundem
subtilitas cordis innuit debilitatem.

Cap. XLI.

Significationes dorsi.

10 Dorsi amplitudo fortitudinem declarat et arro-
gantiam atque irae vehementiam. dorsi vero curvitas
morum innuit malitiam. aequalitas dorsi bonum est
signum.

Cap. XLII.

Significationes spatularum.

15 Spatula subtilis sensus ostendit paucitatem. spatula
lata bonum indicat intellectum. capitis spatulae ele-
vatio valde elongata stultitiam significat.

Cap. XLIII.

Significationes brachiorum.

20 Cum brachia adeo fuerint elongata, ut manus ad
genua attingant, subtilitatem animae et arrogantiam

2. Significationes] Signa *M* costarum] ventris *M* 4.
stoliditatem] stolliditatem *M* declarat] declarat *M* 6.
atque] ac *M* 9. Significationes] Signa *M* 15. Significa-
tiones] De significationibus *Ba* Signa *M* 18. stultitiam]
stulciam *M* 20. Significationes] Signa *M* 21. Cum]
Quum *Ba* 22. genua] genu *Ba* subtilitatem] subtilitas
est *M*

ac regendi designant cupiditatem. cum brachia multum curta sunt, hominem timidum et malitiae amatorem significant.

Cap. XLIV.

Significationes volarum manuum.

Manus leves et subtiles sapientiam multam et bonum designant intellectum. manus valde curtae stultitiam significant. manus graciles et multum longae tyrannidem declarant atque stultitiam.

Cap. XLV.

Significationes ancharum, coxarum et pedum.

Pedes in quibus carnis est multitudo atque ipsius duricies, mali intellectus hominem portendunt. pedes parvi et pulchri hominem fornicatorem et iocosum innuunt. cum calcaneum est gracile, timorem significat. crassum vero et forte cum fuerit, fortitudinem indicabit. cum cavillae utrinque atque crura crassa fuerint, hebetem et inverecundum demonstrabunt. coxae cum exterius multas habent carnes, fortitudinis imbecillitatem atque laxitatem declarant. quando coxarum ossa foris prominuerint, audaciam significant. ancharum quoque ossa cum exterius ten-

1. ac] atque *M* 2. sunt] fuerint *M* 5. Significationes] Significationum *Ba* Signa *M* 6. leves] lenes *M* 7. designant] significant *M* 11. Significationes] Signa *M* ancharum] ilium *Ba* coxarum] et coxarum *M* et pedum *om. M* 14. iocosum] iocundum *Ba* 15. innuunt] innuit

^{timorem}
Ba cum] Quum *Ba* timorem] amorem *M* 16. crassum] crossum *M* 17. cum] Quum *Ba* crassa] ossa *M* 18. hebetem] ebetem *M* 20. atque laxitatem *om. M* 22. ancharum] ilium *Ba*

duntur, fortitudinis demonstrant multitudinem et virilitatem. ancharum gracilitas mulierum significat amatorem et corporis debilitatem atque timorem.

Cap. XLVI.

Significationes passuum.

Cuius passus ampli sunt et tardi, spaciosus est. cuius passus veloces sunt et breves, festinus est et pro rebus quibuslibet valde sollicitus, quas tamen disponere ignorat.

Cap. XLVII.

Signa audacis.

Audax est, cuius capilli sunt fortes et asperi et statura ipsius erecta est, ossa quoque fortia et extrema atque costae, nec non et iuncturae fortitudinem habentes et magnae. pectus praeterea magnum et venter magnus ac spatulae magnae, collum quoque forte et crassum, in quo carnis non sit multitudo. est etiam thorax latus et coxae absconditae atque lacertus qui in pulpis cruris ab interiori invenitur, inferius descendit. cutis etiam eius atque carnes siccitatis sunt maioris, frons quoque eius venas habens et rugis carens nec est sine pilis. sunt praeterea audaciae signa carniū aequalitas et staturae erectio

2. ancharum] ilium *Ba* 5. Significationes] Signa *M* 6. Cuius passus] Passus cum *M* 11. Signa] Significationes *Ba* audacis] audaciae *Ba* 13. est *om. Ba* 15. pectus — 16 magnae *om. M, in marg. add. M²* 16. collum] et collum *M* 17. crassum] csum *M* 18. thorax] torax *M* 20. atque] et *Ba* 21. maioris] addicois *M* 22. et] nec? rugis carens] rugas habens *M*

ae iuncturarum et digitorum fortitudo et ventris
gracilitas et quod eius nates parvae vel omnino
videntur deletae et quod utrasque spatulas magnum
distinguit spacium et quod supercilia sunt erecta et
frons non est rugosa. ipse quoque est valde ira- 5
cundus et semper iram conservans, et est etiam in
pectore pilosus et spatulis.

Cap. XLVIII.

Signa timidi.

Timidus est, cuius capilli sunt plani et statura 10
curva et musculi cruris interiores sursum ascendunt,
color citrinus et oculi debiles et frequenter palpi-
tantes, manus quoque et pedes subtiles et maeri.
intuitus vero eius intuitui tristis similis est.

Cap. XLIX.

Signa hominis boni intellectus et bonae naturae.

Huius signa sunt, quod carnes sunt lenes et molles
et paucae, medius inter crassum existens et macrum,
non multas in facie habens carnes, et ipsius spatulae
sunt elevatae, cuius dorsum carnes non habet, et eius 20
color inter rubeum et album est medius et tener et
lucidus atque clarus. cutis praeterea est subtilis.

2. nates] nares *M* 3. deletae] delere *M* 6. conser-
vans] conservans est. *M* et *om. Ba* 7. supra spatulis *inser.*
in *M* 9. Signa] Significationes hominis *Ba* 12. palpi-
pitant] palpantes *M* 14. intuitus] Intuitu *M* vero eius]
eius vero *M* 16. Signa] Significationes *Ba* et bonae
naturae *om. M* 18. medius] medium *M* 19. in facie
habens] habens in facie *Ba* 21. est medius *om. M, in marg.*
add. M² et lucidus] est lucidus *M*

capilli etiam non sunt multi et duri nec multum nigri.
cuius oculi sunt inter varios et nigros medii, sunt
etiam molles.

Cap. L.

5 Signa corporis habentis bonam naturam.

Huius signa sunt, quod inter longum et curtum,
crassum atque macrum medium invenitur et est album
paucam habens admixtam rubedinem. manus quoque
et pedes inter magnos et parvos atque inter multas
10 habentes carnes et paucas medii existunt. caput
praeterea corporis magnitudini est proportionale; in
cuius collo pauca extat crassities. capilli quoque eius
inter lenes medii et asperos rubedini parumper vici-
nantur. facies quoque eius rotunda et nares erectae
15 et perpulchrae et in magnitudine aequales. oculi
etiam sunt inter nigros et varios medii, in quibus
humiditas existit et claritas.

Cap. LI.

Signa hominis philosophi.

20 Huius signa sunt, quod eius statura est erecta.
carnis quoque tenet aequalitatem et est albus parvam
habens rubedinem admixtam. capilli eius inter multos

1. etiam] vero *M* 5. Signa] Significationes *Ba in M*
titulus demum post verba invenitur et est *extat* habentis]
habens *M* 7. album] albus *M* 8. admixtam] ammixtam
Ba augmentatam *M* 11. magnitudini est proportionale]
magnitudinem proportionalem *M* 12. extat] existit *M*
crassities] crossicies *M* 13. parumper vicinatur] parum
perveniantur *M* 14. facies quoque] faciesque *M* nares]
nares eius *M* 17. existit] existat *M* claritas] caliditas *M*
19. Signa] Significationes *Ba* 22. admixtam] ammixtam *Ba*

et paucos et planos et crispas sunt medii et inter nigros et rubeos. manus quoque sunt planae digitos habentes divisos. frons etiam est magna et oculi inter varios et nigros sunt medii, molles quoque sunt, et quod eius intuitus ridenti vel gaudenti similis invenitur.

Cap. LII.

Signa hominis qui est crassae naturae.

Huius signa sunt, vel quod est multum albus vel multum niger vel fuscus, venter quoque est magnus 10 et digiti curti et facies valde rotunda atque in maxillis carnis multitudo. de suis praeterea significationibus est, quod in collo et pedibus et in eo quod est inter ea multa existit carnositas. venter quoque cum rotunditate foris prominet, et quod eius spatulae sursum 15 sunt elevatae et frons in rotunditate pilae similitudinem, ac si esset gibbosa, tenet, multas habens carnes. mandibulae etiam eius magnae et crura longa, est etiam longa facies et collum crassum.

Cap. LIII.

Signa inverecundi.

Inverecundus est, cuius oculi multum sunt aperti et foris prominentes et acute intuentes; eius quoque

1. inter *om. M* 2. manus] *Et manus M* 3. habentes] *habens M* 4. divisos] *duros M* 5. Signa] *Significationes Ba* 6. crassae] *crosse M* 7. Huius] *Cuius M* 8. signa] *figura Ba* 9. niger] *primus M* 10. in *(alt.)*] *cum M* 11. ea *om. M* 12. etiam] *autem M* 13. est etiam] *longa] longa M* 14. et est longa] *etiam om. M* 15. crassum] *crossum M* 16. Signa] *Significationes hominis Ba* 17. aperti] *apti M* 18. acute] *acutae Ba*

palpebrae crassae, statura autem eius non multum longa. cum vero incedit, pectus parumper antierius tendit. cuius praeterea spatulae elevatae sunt, motus festinus, color vero rufus, multum habens sanguinem, 5 facies rotunda, thorax parumper gibbosus. de suis insuper significationibus est, quod oculi multum aperiuntur et sunt acute intuentes. est etiam multum loquax.

Cap. LIV.

Signa hominis malorum morum.

Huius signa sunt facies foeda colorem cum quadam obscuritate rubeum habens, cutis faciei sicca, totius corporis macies, rugosa facies ac capillorum nigredo et lenitas.

Cap. LV.

Signa luxuriosi.

Huius signa sunt albedo coloris rubedinem habens admixtam, capillorum etiam multitudo et crassities, lenitas atque nigredo, praeterea quod super tempora 20 multos habet capillos et quod eius oculi sunt crassi.

1. crassae] *crosse M* 2. cum] *Quum Ba* 3. vero] *verum M* 4. parumper] *parumper M* 5. rufus] *ruffus Ba* 6. thorax] *torax M* 7. parumper] *parumper M* 8. acute] *acutae Ba* 9. est] *et est M* 10. Signa] *Significationes Ba* 11. humerum vel morum] *al' signa iracundi in marg. M* 12. Huius] *Cuius M* 13. Signa luxuriosi] *Significationes hominis luxuriosi Ba* 14. Huius — coloris] *Cuius signum est caloris albedo M* 15. rubedinem] *et rubedinem Ba* 16. admixtam] *ammixtam Ba* 17. crassities] *crassities M* 18. tempora] *tympora M* 19. tempora] *tempora Ba* 20. habet] *habeat M* 21. capillos] *pilos M* 22. crassi] *crossi M*

Cap. LVI.

Signa feminae.

In omnibus animalium generibus feminae magis mortuum habent animum minusque sunt patientes et citius converti possunt citiusque irascuntur et velocius sedantur maiorisque sunt calliditatis. sunt praeterea praecipites et invecundae. caput etiam habent parvum et faciem et collum subtilia, pectus quoque et spatulas habent magis angusta atque costas minores. coxas vero utrinque habent crassas et nates similiter. earum insuper crura gracilia sunt, manus autem et pedes tenues. quae in omnibus animalium, ut praedictum est, generibus masculis et timidiores et deterius inveniuntur morigeratae.

Cap. LVII.

Signa eunuchi.

Eunuchus malorum est morum. est enim stultus et cupidus et praesumptuosus. qui autem castratus non fuit, sed sine testiculis natus vel parvissimos habens eunuchus apparet, cui videlicet barba nunquam nascitur, deterior est.

2. Signa feminae] Significationes foeminae *Ba* 3. feminae *om. M, inser. M²* foeminae *Ba* magis mortuum] *num* magis timidae sunt et deterius morigeratum² *cf. l. 12 sq.* 5. citiusque] citius *M*, que *add. M²* 6. maiorisque] minorisque *M* calliditatis] caliditatis *MBa* 7. caput] capud *M* 10. crassas] crossas *M* similiter. earum insuper] similiter eorum. Insuper *M* 12. animalium] animalibus *M* 14. morigeratae] morierate *M* 16. Signa] Significationes *Ba* De signis *M* eunuchi] eunuchorum *M* 17. enim] etiam *M* stultus] stultus. est *M* 18. autem *om. M* 20. eunuchus] enuchus *M*

Cap. LVIII.

De summa eorum quae in consideratione phisonomiae sunt necessaria.

Oportet ut cum iudicare volueris, non unam tantum attendas intentionem, sed in quantum vales ad ipsarum intendas aggregationem et si quando significationum acciderit contrarietas, ipsarum virtutes et testimonia metiaris. deinde ad fortiores ipsarum declina et earum iudica testimonio et similiter quando plures sunt. praeterea scire debes, quod faciei significatio et praecipue oculorum omnibus aliis significationibus in fortitudine et firmitudine praeciudicat.

2. De summa eorum] Signa *M* phisonomiae] physi-
nomiae *Ba* 4. ut *om. M* tantum *om. M* 5. ad] et *M*
8. earum] eorum *M* 9. testimonio] testimonia *M* quando]
quae *Ba* 12. praeciudicat] praeciudicant. ≈ Completus est
tractatus secundus auxilio dei, cui gratie sint infinite. *M*